

Onsdagsmøte 17. juni 2015

Presidenten ønsket 26 egne medlemmer, 2 gjester og dagens kåsør velkommen til klubbårets nest siste onsdagsmøte, som ble avholdt i Parkveien 41a.

Presidenten minnet om møtested for byvandringen som start på kveldens arrangement i forbindelse med presidentskiftet, hvor det også blir opptak av to spennende medlemmer, Tine Berg Floater og Håkon Wium Lie.

I perioden mellom det inneværende klubbårets siste ordinære møte, 24.6. og det første ordinære møtet i det kommende klubbåret, 19.8. blir det «sommermøter» på vanlig sted og til vanlig tid. Uten program og, som varslet på et tidligere onsdagsmøte, uten matservering.

3-minutter

3-minutteren var ved Ole Rikard som gav en kort innføring i Oslo Bys Vels ærerike historie. Han uttrykte anerkjennelse og takk for Gimles jubileumsgave til byen v/Oslo Bys Vel ved klubbens 50-årsjubileum i år 2000 i form av et bidrag til de blå kulturhistoriske informasjonsskiltene i klubbens geografiske nærområde. Avslutningsvis overrasket han alle tilstedeværende med å donere ett eksemplar av siste nummer av St. Hallvard, hvor hovedoppslaget er bunkeren under dagens OHG og prosjektet med å utforske/utvikle bunkeren, som Gimle har bidratt til å finansiere.

Kåseri

Dagens kåsør var Sven Ole Fagernes, regjeringsadvokat 1994-2015, inklusiv en periode som departementsråd i Justisdepartementet og en kort periode som kst. Sysselmann på Svalbard. Fagernes er også kommandør av St. Olavs Orden. Fagernes holdt et interessant og spirituelt kåseri med tittelen «Erfaringer gjennom 21 år som regjeringsadvokat».

Regjeringsadvokatembetet har opp gjennom tiden hatt 20 Regjeringsadvokater, hvorav bare fem fast ansatt. I 2001 ble embetet flyttet til statsministerens kontor. Regjeringsadvokaten har i prinsippet kun ansvar for sivilrettslige saker, med Staten som eneste klient, avgrenset mot Riksadvokaten, som har ansvar for strafferettslige saker, som påtalemyndighet. Det har vært en bevisst filosofi å holde regjeringsadvokatembetets bemanning på et lavt nivå; kun 34 ansatte i dag, og heller kjøpe tjenester fra private advokatfirmaer etter behov. Derved blir nåløyet for ansettelse hos regjeringsadvokaten trangt, og kun jurister med fremragende eksamenskarakterer slipper gjennom. Fagernes etterfølger i embetet er Fredrik Sejersted.

Den kanskje viktigste endring i Fagernes tid som regjeringsadvokat er rettslig internasjonalisering. EØS-rettslige forhold, Den europeiske menneskerettskommisjon (EMK) og andre internasjonale konvensjoner betyr i dag, rettslig sett, minst like mye som den strengt nasjonale lovgivningen. Typiske saker som har vært ført for EØS-domstolen er spørsmål om likestilling, energi (konsesjonslovgivningen), alkohol (Vinmonopolet), pengespillpolitikk (Norsk Tippings monopol) og distriktpolitikk. Et komplisert og stadig viktig spørsmål er hvor man setter grensen ved eksport av trygdeytelser etter at EU/EØS innførte fri flyt av mennesker innenfor EØS-området. I Storbritannia har det også pågått en debatt om landet skal melde seg ut av EMK, fordi man stiller seg kritisk til den lovgivning EMK påfører landet.

Andre viktige utviklingstrekk er kvinnenes fremmarsj; ikke minst innenfor advokatyret, behovet for raskere rådgivning og borgernes reduserte forståelse for Statens rolle. Mange oppfatter Staten som preget av egeninteresse i rettslige spørsmål, mens realiteten er at Staten håndterer avveiningen mellom borgernes ulike interesser (f.eks. tomtefesteloven). Staten fører ikke bare saker, men er også ofte rådgiver for departementene i juridiske spørsmål, og råd som gis i denne sammenheng er unntatt offentlighet.

Fagernes kommenterte det for menigmann ofte uforståelige i at man på grunn av ulike krav til bevisførsel kan bli strafferettslig frifunnet og sivilrettslig dømt til erstatning for samme forseelse.

I USA går domstolene langt i å utforme politikk, mens man i vårt land hittil har holdt strengt på å begrense domstolenes kompetanse til det rent juridiske. Det pågår nå en debatt om norske domstolers fremtidige posisjonering langs skalaen mellom disse to ytterpunkter, og det er ingen hemmelighet at Høyesterett er splittet i spørsmålet. Sett i dette perspektiv kan det forestående valg av ny Høyesterettsjustitarius bli mer spennende enn vanlig.

Det ligger i Regjeringsadvokatembetets natur at det har orkesterplass til Regjeringens møteagenda. Etter Fagernes mening var agendaen på Regjeringens møter preget av for mange saker og ikke minst for mange saker som handler om uenighet mellom ulike departementer, fremfor fokus på de for samfunnet viktigste sakene.

Avslutningsvis kommenterte Fagernes spørsmål fra Nils Heilemann og Fredrik.